

PLANINARSKI SAVEZ CRNE GORE
Mountaineering Association of Montenegro

IZVJEŠTAJ
o radu za 2020.

Podgorica
2021.

PLANINARSKI SAVEZ CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2020. GODINU

Podgorica, 2021. godine

OPŠTI PODACI O PLANINARSKOM SAVEZU CRNE GORE

Planinarski savez je sportska organizacija koja djeluje kao nacionalni sportski savez za oblast i sadržaje planinarstva u Crnoj Gori, osnovana 1951. godine. Savez je zasnovan na dobrovoljnom i interesnom udruživanju planinarskih klubova. Djelatnost Saveza usmjerena je na razvoj i unapređivanje sadržaja planinarstva, planinarske i sportske etike i pravne kulture u oblasti planinarstva, razvijanje saradnje sa drugim srodnim organizacijama i asocijacijama u zemlji i inostranstvu, kao i organizovanjem drugih aktivnosti kojima se ostvaruju ciljevi Saveza. U Savezu je 2020. godine bilo učlanjeno 26 planinarskih klubova.

Predsjednik Skupštine: mr Luka Mitrović;

Upravni odbor PSCG: prof. dr Dragan Bulatović, mr Darko Brajušković, mr Zehra Balić, Fevzija Kurtagić, prof. dr Saša Popović, Željko Starčević, pukovnik Milutin Đurović, mr Vasilije Bušković i Dragutin Vujović;

Predsjednik saveza: dr Dragan Bulatović

Sekretar: Tatjana Ivanović

Planinarski savez za obavljanje djelatnosti raspolaže sa kancelarijskim prostorom u ulici „Bracana Bracanovića“ br. 68/C u Podgorici.

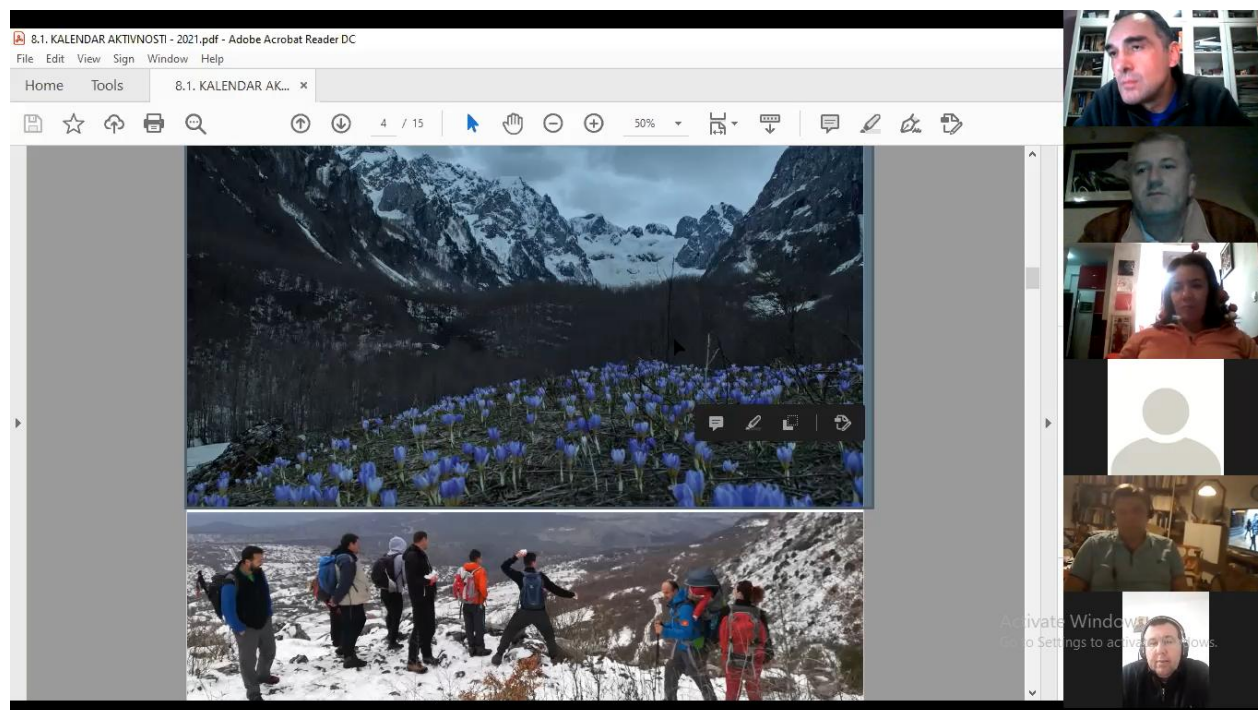
Aktivnosti Planinarskog saveza Crne Gore u 2020. godini odvijale su se u skladu Zakonom, Statutom, Programom rada i drugim dokumentima vezanim za ostvarivanje zacrtanih ciljeva Saveza.

Otežavajuću okolnost za funkcionisanje Planinarskog saveza i svih klubova predstavljala je pandemija COVID-19 koja je u Crnoj Gori počela polovinom marta 2020. godine. UO PSCG je 14. marta donio Odluku o privremenom obustavljanju svih planinarskih aktivnosti. Aktivnosti su krenule tek početkom juna kada su se stvorili kakvi-takvi uslovi, a sve u skladu sa mjerama i ograničenjima koja su propisivana od strane NKT-a i Instituta za javno zdravlje. Najznačajnije aktivnosti u 2020. godini odnosile su se na:

- Razvoj, unapređenje i omasovljenje svih vidova planinarstva.
- Podržavanje takmičarskih, rekreativnih i revijalnih događaja iz oblasti planinarstva.
- Izgradnja nove, kao i uređenje i održavanje postojeće planinarske infrastrukture.
- Promocija planinarstva i njegovih sportskih i rekreativnih disciplina, kao zdravih stilova života.
- Razvijanje ekološke svijesti i podsticanje članstva na ekološko djelovanje.
- Jačanje unutrašnje organizacije Saveza kroz rad stručnih komisija.
- Unapređenje saradnje sa Ministarstvom sporta i mladih.
- Unapređenje saradnje sa Crnogorskim olimpijskim komitetom.
- Unapređenje saradnje sa JP Nacionalni parkovi Crne Gore i lokalnim zajednicama.
- Razvijanje i unapređenje saradnje sa lokalnim samoupravama.
- Unapređenje saradnje sa Ministarstvom odbrane i Vojskom CG.
- Realizacija edukativnih programa i pružanje neophodne tehničke i stručne pomoći klubovima u organizaciji složenijih planinarskih aktivnosti.

kao i Program rada sa Kalendarom aktivnosti i budžetom za 2021. godinu, kao i Odluka o usvajanju godišnjeg finansijskog izvještaja o utrošku sredstava dobijenih od Ministarstva sporta za 2020. godinu.

1.2. Upravni odbor

Tokom 2020. godine održano je ukupno šest sjednica Upravnog odbora, od čega je ukupno pet održano elektronskim putem.

Sjednica	Datum održavanja
6. Elektronska sjednica UO	14.01.2020.
7. Elektronska sjednica UO	13.03.2020.
8. Elektronska sjednica UO	25-26.03.2020.
9. Sjednica UO	28.05.2020.
10. Elektronska sjednica UO	21-22.08.2020.
11. Elektronska sjednica UO	07.12.2020.

Na sjednicama su razmatrana i usvajana različita dokumenta, donošene su odluke i zaključci vezani za rad organa Saveza. Savez je u okviru realnih mogućnosti pružao podršku planinarskim klubovima u realizaciji sportskih manifestacija (susreti, pohodi, memorijali, takmičenja...).

Na sjednicama UO usvojeni su sledeći najvažniji dokumenti, odluke i izvještaji:

- Izvještaj o radu sa Finansijskim izvještajem i Izvještajem eksternog revizora za 2019;
- Odluku o arbitraži PSCG;
- Finansijski izvještaj o utrošku sredstava dodijeljenih od strane Ministarstva sporta i mladih za 2019. godinu;
- Odluka o privremenoj obustavi svih planinarskih događaja;

- Odluka o visini i strukturi troškova izdavanja i obnavljanja licenci;
- Mišljenja komisija za izdavanje licence za trenere u planinarskim klubovima za 28 kandidata;
- Predlog idejnog rješenja za izgled nove planinarske članske kartice i trenerske licence;
- Odluke o izdavanjima licenci za 28 sportskih trenera u planinarskim klubovima;
- Odluke o prijemu u članstvo 3 novoregistrovana planinarska kluba;
- Odluka o uplati godišnje članarine Evropskoj planinarskoj asocijaciji;
- Odluku o angažovanju lica za obavljanje stručnih poslova u Savezu;
- Odluku o održavanju Planinskog festivala u domu "Za Vratlom" na planini Orjen, u period od 26. do 28. juna 2020. godine;
- Program Planinskog festivala ORJEN 2020;
- Odluku o formiranju organizacionog odbora za Planinski festival ORJEN 2020;
- Plan održavanja planinskih staza za 2020;
- Odluku o profesionalnom angažovanju sekretara;
- Odluku o produženju mandata komisiji za MORT;
- Odluku o formiranju Komisije za implementaciju ugovora o poslovnoj saradnji i obaveza iz plana uređenja i održavanja planinarskih staza Nacionalne mreže 2020/2021. godine;
- Izvještaj sa manifestacije "Stazom Veljka Vlahovića";
- Izvještaj sa 51. Generalne skupštine ERA - videokonferencija;
- Izvještaj sa elektronske godišnje skupštine Evropske planinarske asocijacije (EUMA);
- Programa rada sa kalendarom aktivnosti za 2021. godinu i Finansijskim planom;
- Donešene su 2 odluke o dodjeli finansijskih sredstava za podršku planinarskim klubovima;
- Data je saglasnost za štampanje 10. i 11. broja časopisa "Planinarske novine";
- Odluka o dodjeli finansijske pomoći od 100 € planinarskim klubovima, članovima Saveza, za ublažavanje ekonomskih posledica Koronavirus krize;
- Odluka o dodjeli finansijske pomoći od 50 € planinarskim klubovima, članovima Saveza (koji su izmirili godišnju članarinu za tekuću godinu), radi ublažavanja ekonomskih posledica Koronavirus krize;
- Odluka o objavi monografije za obilježavanje 70 godina postojanja Planinarskog saveza Crne Gore;
- Izvještaj sa manifestacije "Planinski festival Orjen 2020";
- Informacija o licenciranju PSCG za organizatora obuke za zanimanje planinski vodič/vodičkinja;
- Informacija o završenoj obuci za vodiče kanjoninga;
- Informacija o odlaganju međunarodnog takmičenja BMUMOC 2020, za narednu 2021. godinu.

2. SPORTSKA TAKMIČENJA KAMPOVI I SEMINARI

- 6th GRAWE Winter Adventure Race “Bjelasički maraton 2020”

Bjelasica je poslednjeg vikenda u februaru 2020. bila domaćin 6. zimske avanturističke trke (The 6th Winter Adventure Race) „Bjelasički maraton 2020“. Tradicionalno dobar organizator trke bio je PK „Visokogorci Crne Gore“ uz podršku Planinarskog saveza Crne Gore, Ministarstva sporta i mladih, Opštine Kolašin, LTO Kolašin, Skijališta Crne Gore, Grawe osiguranje i Turističke agencije Eco tours iz Kolašina.

Prvo mjesto u nordijskom skijanju i apsolutni pobjednik 6. Zimske avanturističke trke „Bjelasički maraton 2020“ bio je Dragutin Vuković iz Kolašina, sa vremenom 2 h 44 min 10 sec, drugo i treće mjesto u istoj disciplini zauzeli su njegovi sugrađani Željko Rondović i Božidar Kovijanić.

Prvo mjesto u nordijskom skijanju za žene zauzela je Vesna Perović sa vremenom 5:15:36. Nenad Mitrović iz Skajraning asocijacije Srbije, sa vremenom 2:57:54 trijumfovao je u disciplini turno skije, drugi je bio Boris Čelebić iz Podgorice, a treći kolašinac Aleksandar Puletić.

Najveći broj takmičara bio je prijavljen u disciplini krplje, gdje je kod muškaraca pobijedio Branislav Baltić sa vremenom 2:56:40, drugi je bio Dražen Marković, a treći Luka Miranović.

Kod žena je slavila Miluša Bošković sa vremenom 3:16:49, iz PK Niskogorci, Herceg Novi, druga je bila Ekatarina Lapteva, a treća Dragana Lekić.

Ovogodišnja trka je ujedno predstavljala i 1. kolo lige u planinskom trčanju Planinarskog saveza Crne Gore.

Plasman je bio sledeći:

Muškarci:

1. mjesto Branislav Baltić, PK Sinjavina, Mojkovac;
2. mjesto Draženn Marković;
3. Luka Miranović;

Žene:

1. Miluša Bošković, PK Niskogorci, HN;
2. Ekaterina Lapteva, PK Subra HN;
3. Olivera Božanović, PK Gorica PG;

- **21. Orjenski maraton**

Treći dan Planinskog festivala "Orjen 2020", bio je posvećen sportskim događajima i u njegovom okviru je izvedeno takmičenje u planinskom trčanju „Orjensko srce“, na trasi dugačkoj 5,5 km. Prvo mjesto u apsolutnoj konkurenciji osvojio je Željko Dabović (AK „Niskogorci“), oborivši ujedno rekord staze (33:50:9). Kod žena, u apsolutnoj i konkurenciji mountain running lige PSCG, najbolja je bila Miluša Bošković (AK „Niskogorci“), takođe ostvarivši novi rekord staze (40:50:7).

- **Montenegro kup 2020**

Ekipno takmičenje u planinarskoj orijentaciji, održano je u okviru Planinskog festivala 28. juna na Orjenu. U grupi seniora, prvo mjesto osvojila je ekipa „Momčine“ u sastavu: Nemanja Vukajlović, Mitar Andrijašević, Krsto Drobnjak, dok je u grupi juniora prvo mjesto osvojila ekipa „Poletarci“ u sastavu Vasilije Vujović, Boris Bukilić, Miloš Vujović.

3. VISOKOGORSKI USPONI I EKSPEDICIJE

- Usled ograničenja kretanja i putovanja izazvanih pandemijom Covid -19 visokogorski usponi i ekspedicije u inostranstvu su praktično bile onemogućene. Predsjednik PK "Jelenčica" iz Rožaja Ćazim Fetahović popeo se na planinu Ararat 5137 mnv u Turskoj.

4. PLANINARSKJE PJEŠAČKE I SPORTSKO – REKREATIVNE MANIFESTACIJE

- Memorijal “Safet Mavrić – Ćako”

U periodu od 10. do 12. januara 2020. godine, na planini Hajli je održan memorijal Safet Mavrić Ćako, u sjajnoj organizaciji PSK “Hajla 2403” uz podršku PSCG. Memorijalu je prisustvovalo oko 200 učesnika iz Crne Gore i zemalja iz okruženja. Pohod na Hajlu je uspješno završen.

- **Obilježavanje 78. godišnjice Igmanskog marša**

Više hiljada antifašista i ljubitelja prirode, 25. januara 2020. godine, obilježilo 78. godišnjicu Igmanskog marša, jedne od najznačajnijih operacija tokom Narodnooslobodilačke borbe u Drugom svjetskom ratu, a među njima su bili i crnogorski planinari. Uprkos niskim temperaturama i snijegu, na maršu su učestvovali antifašisti iz svih zemalja bivše Jugoslavije.

Igmanski marš izveden je u noći sa 27. na 28. januar 1942. godine, po dubokom snijegu i velikoj hladnoći od minus 38 stepeni, a 800 pripadnika Prve proleterske brigade NOV-a pešačilo je 19 sati. Uoči marša, Prva proleterska brigada bila je na Romaniji opkoljena jakim njemačkim snagama, nakon čega je donijetna odluka o izvršenju tog neizvesnog, ali jedino mogućeg pokreta. Igmanski heroji su prošli pored Sarajeva i preko Igmana, ka Foči, tadašnjoj slobodnoj teritoriji.

Memorijalni zimski pohod „Nenad Vukomanović“ – VUKŠIN MARŠ 2020.

U subotu, 25. januara je na Bjelasici, u organizaciji Kluba vojnih planinara „Kapetan“ održan 3. Memorijalni zimski pohod „Nenad Vukomanović – VUKŠIN MARŠ“. Pohod je otvorio, prisutne pozdravio i napravio kratak osvrt na životni put Nenada Vukomanovića, predsjednik Kluba pukovnik Milutin Đurović. On se zahvalio svim učesnicima, pojedincima i institucijama koje su podržale održavanje ovogodišnje manifestacije.

Marš je bio planiran kao pohod na skijama i krpljama, ali je zbog nedostatka snijega realizovana pješačka tura pravcem: Ski centar „Kolašin 1600“ – Vranjak – Troglava – Zekova Glava.

Više od 130 učesnika iz svih krajeva Crne Gore je uzelo učešće na pohodu. Većina njih je popela vrh Troglava. Vrijeme je bilo oblačno i na visinama iznad dvije hilade metara je vladao jak mraz praćen udarima vjetra. Urkos tome, 52 najupornija planinara (među kojima je bilo od onih najmlađih do ljudi u osmoj deceniji života) su se domogli Zekove Glave (2117 mnv).

Kratak predah i topla atmosfera sa osjećajem zadovoljstva zbog ostvarenog cilja su preovladavali drugim po visini vrhom Bjelasice. Na taj način je, na kratko, oživjela surova, vjetrom i munjama oblikovana, a u ledu „okovana“ Zekova Glava. Ovog puta povod je bio sjećanje na uzornog starješinu VCG i člana Kluba vojnih planinara Nenada Vukomanovića, čije je poslednje planinarenje bilo upravo na Bjelasici, nakon kojeg je samo nekoliko sati otišao u visine dostojne njemu...odakle se proseže pogled na sve ne ostvarene planinske i životne vrhove! Dio ovogodišnjeg memorijalnog planinarskog događaja su bile Nenadove supruga i kćerka.

Po završenom usponu, organizovano je planinarsko druženje u Domu na Vranjaku, gdje su evocirane uspomene na kolegu i druga.

U klubu vojnih planinara „Kapetan“ jako su zadovoljni brojem učesnika i odnosom prema ovom, ispostavilo se, najmasovnijem planinarskom događaju u zimskim uslovima u Crnoj Gori. Vjerovatno bi broj učesnika bio čak i veći da nijesu bili najavljeni nepovoljni vremenski uslovi uključujući i kišne pljuskove.

U Klubu vojnih planinara ne skrivaju zadovoljstvo što je sve proteklo u najboljem redu. Ako uzmemo u obzir nepredvidljive vremenske uslove i samo mjesto oržavanja (gdje je nemoguć pristup motornim vozilima) sve je ipak bilo na visokom organizacijskom nivou, što se i moglo čuti od strane brojnih učesnika. Na taj način se i ovog puta potvrdilo da entuzijazam, kolegijalnost i profesionalan odnos mogu dati samo dobre rezultate.

Ovu, kao i mnoge dosadašnje aktivnosti kluba vojnih planinara Crne Gore „Kapetan“ je podržalo Ministarstvo odbrane Crne Gore i Vojska Crne Gore. Poseban doprinos veoma uspješnoj organizaciji ovogodišnjeg memorijala su dali pripadnici Logističkog bataljona i pripadnici jedinica stacioniranih u kasarni „Breza“ u Kolašinu (3. pješadijska četa i Centar za planinsko ratovanje), kao i „BLT -prevoz“ i prijatelji iz nekoliko planinarskih klubova iz zemlje.

- **17. Manifestacija „Noć punog mjeseca“ na Orjenu**

Sedamnaest godina duga tradicija zimskog noćnog planinarenja na Orjenu se nastavlja i iza nas je još jedan noćni uspon „Noć punog mjeseca“, izvedena u organizaciji PK „Subra“, a uz podršku Parka prirode Orjen i Turističke organizacije Herceg Novi. Događaj koji se nalazi u kalendaru PSCG ima

regionalni karakter, pa je tako i ove godine okupio planinare iz Crne Gore, Srbije, BiH i Hrvatske. Na 1679 m visoku Subru je u svitanje u organizovanoj koloni izašlo 60-ak učesnika, gdje su ih već čekali topli čaj, logorska vatra i sendviči-prijatno okruženje za sačekati na vrhu uvijek spektakularni izlazak sunca. Snijega je ove godine bilo samo u tragovima, što ipak nije bitnije omelo tradiciju gradnje sniježnog bivaka na samom vrhu. Nažalost, veću učestalost epizoda nedostatka snijega na vrhovima Orjena vjerovatno možemo pripisati efektima klimatskih promjena.

- **Tradicionalni uspon na planinu Vojnik 2020**

Tradicionalna manifestacija „Prvomajski uranak“, koji organizuje PK „Montenegro tim“ iz Nikšića, ove godine nije održana, zbog epidemije korona virusa. Ipak, veliko interesovanje planinara iz naših krajeva i okruženja kao i sticanje uslova za bezbjedno okupljanje grupe, proizvelo je odluku organizatora da ova manifestacija bude održana od 12. do 14. juna 2020. Vojnik je po mnogo čemu jedinstvena planina. Na njoj ima 48 vrhova viših od 1500 m. Najveći vrh je Veliki Vojnik (1998 mnv), tu su još i Bezimeni vrh (1967 mnv), Gradni vrh (1961 mnv) i Mramorje (1920 mnv). Planina se uzdiže sa platoa 3 visoravni Brezna, Jasenovo polje i Mokro, koje se nalaze na približno istoj nadmorskoj visini od oko 1000 m. Planina Vojnik zauzima prostor između Nikšićkog polja i visoravni Krnova, Javorka i kanjona Komarnice. Sa vrha planine pogled se pruža prema Durmitoru, Volujaku, Goliji, Orjenu, Maganiku, Kapi Moračkoj, Lovćenu, Prekornici, Rumiji, Prokletijama i Sinjajevini.

- **19. Dani Gorice na Bukumirskom jezeru**

Tradicionalna manifestacija je po 19-ti put održana 25-26.jula 2020. godine. Zbog preporuka i zabrana NKT-a akcija je održana u uskom krugu članova kluba. Učesnici su boravili u novoj planinskoj kući Petrović u blizini Bukumirskog jezera. Izvedeni su usponi na vrhove Maglič, Bigeza, Toljevac i Velji vrh.

- **Manifestacija STAZOM VELJKA VLAHOVIĆA 2020**

U subotu 5. septembra 2020.godine na Trmanju je sedmi put održana tradicionalna planinarska manifestacija "Stazom Veljka Vlahovića". Akcija je počela u 9 sati na magistralnom putu Podgorica Kolašin, na lokalitetu Abisinija odakle je organizovana kolona planinara, antifašista i ljubitelja prirode krenula u pohod do Veljkove rodne kuće na Trmanju. Živopisnu planinsku stazu dugu oko 8 km, učesnici su prešli za tri sata savladavši oko 800 metara visinske razlike.

Kod spomenika na Trmanju, organizovan je prikladan program tokom koga su se učesnicima akcije, mještanima i gostima obratili organizatori i ugledni gosti. Vijenac na bistu Veljka Vlahovića, položili su Darko Bulatović, predsjednik Udruženja boraca NOR-a i antifašista Kolašina, Tatjana Ivanović iz Planinarskog saveza Crne Gore i Slavica Vlahović predstavnica MZ Trmanje.

Prisutne je u ime Planinarskog saveza Crne Gore pozdravio predsjednik prof. dr Dragan Bulatović. On se zahvalio svim učesnicima manifestacije i posebno čestitao onima koji su toga dana prošli planinskom stazom od Abisinije do Trmanja, istakavši da bi svaki građanin Crne Gore trebalo makar jednom u životu da prođe stazom "Veljka Vlahovića". Ne radi se o običnoj planinskoj stazi smatra Bulatović, već je "pohod stazom "Veljka Vlahovića" planinarski pohod u nataknutnoj prirodi, ali i istorijsko putovanje u slavu prošlost" i dodaje "Veljko je svojim životom i djelom zadužio Crnu Goru, ali se nameće utisak da se Crna Gora još nije odužila, kao što se nije valjano odužila ni mnogim drugim rovačkim i crnogorskim vitezovima, borcima za pravo čast i slobodu Crne Gore". Bulatović je kazao da je cilj manifestacije da se široj javnosti, naročito mladima približi svijetli lik i besmrtno djelo Veljka Vlahovića i da se tako na najbolji način promovišu ideali pravde, slobode i solidarnosti za koje se borio cijelog života. "Veljko se beskompromisno borio protiv fašizma i svake nepravde, uvijek je bio na strani slabih i potlačenih, a uvijek odlučno protiv silnih i bahatih." Zato Crnogorski planinari i antifašisti nastavljaju svoj hod stazom Veljka Vlahovića,

i 45 godina nakon njegove smrti jer na njegovo ime i djelo nikada nije pala ni jedna jedina sjenka. Staza Veljka Vlahovića vodi pravom cilju, vodi pravdi i slobodi, vodi u ljepšu i svjetliju budućnost, zaključio je na kraju Bulatović.

Predsjednik Opštine Kolašin Milosav Bulatović pozdravio je prisutne i izrazio uvjerenje da će ova manifestacija iz godine u godinu bivati masovnija, te da će je Opština Kolašin i ubuduće podržavati. U emotivnom obraćanju on je pored Veljka Vlahovića istakao i junaštvo i vrline njegovog oca Milinka, braće Branka i Dušana i sestre Dunje.

Predsjednica Vrhovnog suda Vesna Medenica nadahnuto je govorila o ovom velikanu crnogorske istorije. Niko kao Veljko Vlahović nije tako lijepo opisao Crnu Goru njene planine i njenu slobodu. Medenica je to potkrijepila dijelom tog opisa koji je pročitala.

U svom obraćanju predsjednik SUBNOR-a Zuvdija Hodžić sa prisutnima je podijelio sjećanje na susret sa Veljkom Vlahovićem krajem šezdesetih godina prošlog vijeka.

Zoja Bojanić Lalović, odbornica u Skupštini Glavnog grada i direktorica podgoričke Gimnazije "Slobodan Škerović" u svom obraćanju je istakla da je za Trmanje vežu najljepše uspomene iz djetinjstva, gdje je kod svoje ujčevine provodila vrijeme i slušala priče o velikanu naše istorije Veljku Vlahoviću. Upravo tamo je naučila kako se voli svoja zemlja i kako se možemo pred svima ponositi našim slavnim precima.

Na samom kraju, pjesnik Budo Vlahović koji piše o Rovcima, Crnoj Gori, kamenu rovačkom, pa i o ruži majskoj i lijepoj ženi pročitao je nekoliko svojih pjesama i pobrao aplauze prisutnih.

Program je nadahnuto vodio poznati kolašinski glumac Đorđije Tatić.

Organizatori ovogodišnje manifestacije bili su: Planinarski savez Crne Gore, PK "Visokogorci Crne Gore", KVP "Kapetan", SRD "Montenegro tim" i PK "Montenegro tim" zajedno sa SUBNOR-om Crne Gore i Mjesnom zajednicom Trmanje. Oni su za sve učesnike manifestacije obezbijedili ručak (vojnički pasulj) i osvježenje u obliku hladnog piva i sokova.

Manifestaciju su podržali Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo odbrane i Opština Kolašin. Organizatori su zahvalni na podršci i kolašinskom Domu zdravlja i Odjeljenju bezbjednosti.

5. PLANINSKI FESTIVAL ORJEN 2020

U organizaciji Planinarskog saveza Crne Gore, a sa planinarskim klubom „Subra“ kao domaćinom, od 26.do 28. juna 2020.godine uspješno je održana manifestacija Planinski festival „Orjen 2020“, sa više od sto učesnika, najvećim dijelom članova planinarskih klubova iz Crne Gore. Od petka do nedjelje popodne, kod planinarskog doma „Za Vratlom“ (1160 m) i okolinim terenima, odvijali su se brojni raznoliki programi, od prezentacija i promocija, pa sve do planinarskih uspona i sportskih takmičenja.

Ovo je prva organizacija planinskog festivala na Orjenu, a prethodnih godina su održani na Prokletijama, Bjelasici i Durmitoru. Njihov cilj je razvoj planinarstva i srodnih sportova, zabava i edukacija, kao i bolje upoznavanje lokalnih planina i njihovih potencijala sa planinarskog ali i šireg-turističkog aspekta.

Na otvaranju manifestacije, prisutnima se obratio predsjednik Planinarskog saveza Crne Gore, **Dragan Bulatović**. Ispred domaćina, gostima je dobrodošlicu poželjela **Iva Verigo**, članica UO PK „Subra“, kao i direktorica Agencije za razvoj i zaštitu Orjena, **Milja Vitorović**. Iste večeri je upriličena promocija desetog, jubilarnog izdanja „Planinarskih novina“, glasnika Planinarskog saveza Crne Gore, kao i književno veče sa citatima odlomaka pobjednika na konkursu za kratku priču na temu planine i planinarenja. Veče je zaključila prezentacija „Everest“, Dragutina Vujovića (SRD „Javorak“), posvećena uspomeni 10 godina od crnogorskog osvajanja „Krova svijeta“.

Glavni događaj IV Planinarskog festivala, bio je uspon na 1679 m visoku Subru, izveden u subotu, zahtjevnijom stazom preko Simove pećine i Subrine kapije, sa povratkom kroz uvijek atraktivne Subrine plateau i posjetu Vilinom guvnu. Zahvaljujući izboru dvije staze, učesnici su mogli u većoj mjeri da iskuse surovu ljepotu planine po kojoj je i sam klub-domaćin dobio ime davne 1934. godine. Planinarska tura je trajala oko 7 sati, nakon čega je slijedio zajednički ručak na otvorenom, kod planinarskog doma.

Tokom popodneva zainteresovani su imali priliku da osjete dozu adrenalina na obližnjem alpinističkom vježbalištu Radovića greda, penjući se pod stručnim nadzorom Danila Brajovića iz Alpinističko-speleološkog odsjeka Subre.

U bogatom večernjem programu održana je panel diskusija „Održivi razvoj planina“, u kojem su učestvovali **Aleksandra Kapetanović**, članica PK „Vjeverica“, ali i NVO „Ekspeditio“, arhitektica-konzervatorica, **Dragan Bulatović**, predsjednik PSCG, diplomirani ekonomista, doktor ekonomskih nauka i **Vasilije Bušković**, biolog, prirodnjak, preko 30 godina na poslovima vezanim za zaštitu prirode. U diskusiji u kojoj je i publika aktivno učestvovala, a čiji je moderator bio **Željko Starčević**, (Agencija za razvoj i zaštitu Orjena i PK „Subra“), zajednički zaključak bio je da je održivi razvoj planina jedini način valorizacije ovog prirodnog i kulturnog blaga, ali uz nadzor struke i šire javnosti, koja mora imati sve relevantne informacije.

Prezentacija „Život na Orjenu“, koju je priredila Agencija za razvoj i zaštitu Orjena, dočarala je tradicionalni način života u teškim uslovima bezvodnosti, ali i prikazala neka narodna vjerovanja ovog kraja u natprirodna bića.

Kroz prezentaciju „Via Dinarica“ (**Ante Romac**-Sinj, Hrvatska), prikazan je na slikovit i sugestivan način prelazak ove izuzetno dugačke međunarodne planinarske transversale koja kroz Dinaride povezuje Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i Albaniju. Veče je na kraju „začinjeno“ višesatnom zabavom na otvorenom sa muzikom u živo, sa obaveznom druženjem uz logorsku vatru, čija toplota na planini prija čak i u ovim toplim ljetnim danima.

Treći dan festivala bio je posvećen sportskim događajima i u njegovom okviru je izvedeno takmičenje u planinskom trčanju „Orjensko srce“, na trasi dugačkoj 5,5 km, a zatim i takmičenje u planinarskoj orijentaciji. Prvo mjesto u apsolutnoj konkurenciji osvojio je **Željko Dabović** (AK „Niskogorci“), oborivši ujedno rekord staze (33:50.9). Kod žena, u apsolutnoj i konkurenciji mountain running lige PSCG, najbolja je bila **Miluša Bošković** (AK „Niskogorci“), takođe ostvarivši novi rekord staze (40:50.7).

Na takmičenju u planinarskoj orijentaciji u grupi seniora, prvo mjesto osvojila je ekipa „Momčine“ u sastavu: Nemanja Vukajlović, Mitar Andrijašević, Krsto Drobnjak, dok je u grupi juniora prvo mjesto osvojila ekipa „Poletarci“ u sastavu Vasilije Vujović, Boris Bukilić, Miloš Vujović.

Po završetku IV Planinskog festivala uručene se diplome i pehari najboljima, a svi učesnici trodnevnog druženja među vrhovima Orjena su dobili učesničke diplome za pređene trase. Zahvaljujemo se na pomoći u organizaciji manifestacije Ministarstvu sporta i mladih, Opštini Herceg Novi, Agenciji za razvoj i zaštitu Orjena, Turističkoj organizaciji Herceg Novi, JUK Herceg festu, Stanici granične policije Herceg Novi i fakultetu za menadžment-Herceg Novi.

- **V Bućarski turnir “Orjensko sedlo 2020**

Na Orjenu je 9.08.2020.godine održan V Bućarski turnir “Orjensko sedlo 2020”, koji je okupio 11 ekipa, od Herceg Novog do Budve.

Turnir je odigran na zogu podignutom na najvećoj nadmorskoj visini u Crnoj Gori.

Jedanaest ekipa uživalo je, u za njih neobičnom planinskom ambijentu i temperaturi koja je jedva dostizala 20 stepeni. Za tehnički dio se pobrinuo BK

“Val”, koji se, kao i do sada, svojski potrudio da ovaj događaj protekne u najboljem redu. Ovaj turnir od prošle godine ima i takmičenje u gađanju na veliku daljinu, što događaju daje dodatni i sasvim originalni sadržaj.

Teren, revitalizovan radom volontera PK “Subra, predstavlja zanimljivu ponudu planinarskog doma “Orjen sedlo”, ali i Orjena uopšte.

6. SARADNJA I PODRŠKA PLANINARSKIM KLUBOVIMA

Tokom 2020. godine u Savezu je bilo učlanjeno 26 planinarskih klubova. Koronavirus kriza je negativno uticala na obim saradnje i kvalitet samih aktivnosti tokom 2020.godine. Neke najznačajnije aktivnosti na državnom i klupskom nivou ipak su održane uz poštovanje mjera i ograničenja donesenih od strane NKT-a i i Instituta za javno zdravlje. Uz saglasnost Ministarstva sporta i mladih UO PSCG je donio dvije odluke o finansijskoj podršci planinarskim klubovima u iznosima od po 100€ i odluku o finansijskoj podršci u iznosu od 50€ svim planinarskim klubovima koji su izmirili članarinu za tekuću godinu. Na zahtjeve planinarskih klubova za potrebe realizacije određenih aktivnosti predviđenih Kalendarom, Savez je pozitivno odgovarao i u skladu sa mogućnostima odobravao finansijsku pomoć u iznosima od 100 - 150 €.

7. UREĐENJE I ODRŽAVANJE PLANINSKIH STAZA I POSTAVLJANJE SIGURNOSNE OPREME

Održavanje staza i infrastrukture na stazama NM opisano je pod tačkom 13.2 u Izvještaju Komisije za markacije planinarske staze pjesačke puteve i registar.

8. SARADNJA SA DRŽAVNIM ORGANIMA INSTITUCIJAMA I NVU

Tokom 2020. godine Savez je imao korektnu saradnju sa različitim državnim organima, institucijama, lokalnim samoupravama i nevladinim udruženjima. Ovom prilikom posebno ističemo saradnju sa Ministarstvom sporta i mladih, Crnogorskim olimpijskim komitetom Nacionalnom turističkom organizacijom, JP „Nacionalni parkovi“, Ministarstvom odbrane, Vojskom Crne Gore i Upravom policije. Tradicionalno dobru saradnju PSCG ima i sa lokalnim samoupravama i lokalnim turističkim organizacijama. Saradnja sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma odvijala se otežano. Naime, I pored toga što je PSCG zajedno sa planinarskim klubovima uredno završio sve obaveze o iz ugovora o poslovnoj saradnji sa MORT za 2019.godinu, a koje proizilaze iz Zakona o planinskim stazama MORT prema Savezu nije izvršio finansijske obaveze u iznosu od 13.475,54€, da bi iste izmirio tek u septembru 2020. godine.

Poseban problem je što ugovor za uređenje i održavanje planinskih staza za sezonu 2020/2021 (period: jul 2020. do 30 juna 2021. godine), nije potpisan iako smo nadležnom Ministarstvu dva puta dostavljali prijedlog Plana radova i troškova koji predstavljaju osnovu za sklapanje ugovora. Međutim, Ministarstvo i pored naših urgencija nije dalo saglasnost na navedeni predlog niti je odobren budžet za te namjene. U komunikaciji koju smo imali sa predstavnicima Ministarstva održivog razvoja i turizma, kao razlog nepotpisivanja ugovora je navedena aktuelna koronavirus kriza koja je prouzrokovala manju posjećenost staza, uz obećanje da će početkom 2021. biti potpisan novi ugovor i sagledana mogućnost izdvajanja više sredstava iz budžeta za te namjene.

9. MEĐUNARODNA SARADNJA

Tokom 2020. godine međunarodna saradnja ostvarivana je u skladu sa uslovima i mjerama koje je diktirala koronavirus kriza. Većina sastanaka i manifestacija je bila otkazivani ili su održavani putem online platformi.

- **Sastanak Izvršnog odbora BMU Ovčar Banja 21-22. februar 2020. Srbiji**

Sastanak je održan u objektu „DOM“ u Ovčar Banji.

Prisustvovali su: Mr Martin Šolar, predsjednik BMU iz Planinarskog saveza Slovenije, prof. dr Dragan Bulatović, generalni sekretar BMU, prof. dr Jovica Ugrinovski iz Makedonske federacija planinskih sportova, Andrej Ivošev član BMU iz Planinarskog saveza Srbije,

Katica Garoska Acevska, glavna urednica BMU Magazina.

U fokusu sastanka bila je priprema za predstojeću Generalnu skupštinu Balkanske planinarske unije koja će se održati u Pragu – Češka, u terminu 29-30.maj 2020.godine.

Donesene su sledeće ključne odluke i zaključci:

- Neophodno je da članice BMU ubuduće više koriste prostor BMU Magazina za objavljivanje najvažnijih manifestacija i aktivnosti, što može biti dobra promocija na međunarodnom planu. Istraživanje je pokazalo da ovu stranicu posjećuje mnogo manje ljudi iz zemalja članica BMU nego iz Evrope i ostatka svijeta.
- Balkansko prvenstvo u planinarskoj orijentaciji BMUMOC 2020 održaće se od 2. do 4. oktobra na Vučju u Crnoj Gori. Dragan Bulatović je upoznao članove IO sa dosadašnjim pripremama za ovo važno takmičenje.
- Članovi IO su razmatrali činjenicu da BMU ekspedicije u zadnjih nekoliko godina nijesu realizovane. Konstatovano je da je neophodno redizajnirati BMU ekspedicije i zakazivati ih godinu dana unaprijed. Biće predloženo Skupštini da se ekspedicije fokusiraju na planine Balkanskog poluostrva.
- Omladinski kamp BMU takođe treba redizajnirati. Andrej Ivošev će koordinirati sa predsjednicima komisija za mlade svih nacionalnih saveza, oko održavanja zajedničkog sastanka prije Skupštine BMU, u maju ove godine.
- BMU će organizovati nagradni Foto konkurs sa tematikom „Planine Balkana“. Javni konkurs će pripremiti Jovica Ugrinovski i Martin Šolar i isti će biti objavljen u BMU magazinu prije Generalne skupštine BMU.

- Skayrunning komisija - Generalnoj skupštini će biti predloženo da se formira Komisija za planinsko trčanje, kako bi se u budućnosti stvorili uslovi za održavanje prvenstva BMU u planinskom trčanju.
- Planinarski savez Srbije i Planinarski savez Crne Gore treba da predlože svoje članove za Uređivački odbor BMU Magazina.

Predsjednik Martin Šolar je upoznao prisutne sa preliminarnim programom godišnje skupštine BMU koja će se održati od 29-31. maja u Pragu u Češkoj. Tih dana će se u Pragu održati i Generalna skupština Evropske unije planinarskih asocijacija EUMA. Takođe, predsjednik Šolar je predložio da se Skupština BMU za 2021. godinu održi u Sloveniji.

- **21. generalni sastanak Balkanske planinarske unije planiran da se održi u Pragu -nije održan**
- **51. Generalni sastanak Evropske pješačke federacije - ERA održan je online**

U subotu 3. oktobra 2020. održana je 51. godišnja skupština Evropske pješačke asocijacije (ERA). Umjesto u katalonskom gradu Gironi, kako je prvobitno bilo planirano, zbog epidemioloških razloga sastanak je održan elektronski, putem aplikacije za održavanje telekonferencija.

Na sastanku su predstavljeni i prihvaćeni izvještaji o radu u periodu od prošle skupštine održane 2019. u Bad Urachu u Njemačkoj. Takođe usvojeni su plan rada i finansijski plan za 2021. godinu, te su u članstvo primljene dvije organizacije koje razvijaju mrežu pješačkih puteva u Litvaniji. Njihovim primanjem ERA sada u svom članstvu broji 65 organizacija iz 35 evropskih zemalja. Na sastanku su takođe raspravljene i usvojene izmjene statuta ERA-e kojim su proširene i jasnije uređeni zadaci ove asocijacije, a donošenjem Strategije razvoja dodatno je usmjeren rad ERA-e za naredni period. Uz ostalo, raspravljalo se i o načinu organizovanja i sprovođenja aktivnosti u uslovima pandemije bolesti COVID-19 kao i o radu središnjeg ureda ERA-e koji je nedavno preseljen u Prag. U okviru sastanka je prikazan video o obilježavanju 50. godišnjice ERA-e iz prošle godine. Sastanku je prisustvovalo 73 delegata, a vodio ga je predsjednik ERA-e Boris Mičić.

- **Generalni sastanak Evropske unije planinarskih asocijacija – EUMA održan je online 15 juna 2020.**

Kvorum je postignut uz prisutne 23 federacije članice, tj. 23 glasa punopravnih članova. Dalje su prisutni delegati dva pridružena člana (CNM i FCMP, Portugal), saradničkih organizacija (BMU i CAA), kao i gosti Frits Vrijlandt (UIAA), Boris M. Micić (partnerska

organizacija ERA), Marco Onida (EU Commission, Directorate), Michael Maunsell (Ireland Mountaineering) i Niklas Winbom (Swedish Tourist Association, STF).

Gosti koji prvi put pohađaju EUMA GA (Michael Maunsell i Niklas Winbom) kratko su se predstavili predstavljaju.

Roland Stierle je predstavio generalnog sekretara Andreasa Aschabera i direktora u Bruxellesu Raula Cazan-a, zatim su se obojica se predstavila delegatima. Na dnevnom redu su bili izvještaji za 2019.godinu. Roland Stierle je predstavio godišnji izvještaj za 2019. Godišnji finansijski izvještaj 2019. predstavio je potpredsjednik Jan Bloudek.

Revizor Dragan Bulatović (PSCG) predstavljio je izvještaj revizora. Revizor je preporučio odobravanje godišnjeg izvještaja 2019. i finansijskog izvještaja za 2019. Izvještaji su usvojeni sa 20 glasova za i 2 uzdržana glasa.

Jan Bloudek i Andreas Aschaber predstavili su status projekta započetog u januaru 2020. godine i prve korake koje su preduzele radne grupe. U radnoj radnoj grupi "penjališta" potreban je doprinos federacija članica koje rade u područjima različitim od Alpa. Anne Arran (BMC) i Simon Alden (MCC) izražavaju interes da daju svoj doprinos. Andreas Aschaber je istakao da će na svakom polju biti potrebno iskustvo svih federacija članica.

Portugalska federacija za kampovanje i planinarenje (FCMP) prijavila se za punopravno članstvo u EUMA-i. Predati su dokumenti koji potkrepljuju prijavu. Juan Jesus Ibanez Martin iznosi prijedlog predsjedništva. Delegati obje organizacije imaju mogućnost dati kratku izjavu.

Prijedlog predsjedništva da Portugalska federacija za kampovanje i planinarenje (FCMP) prizna punopravnim članom EUMA-e i osnivačem članom te da ljubazno pozove Portugalski alpski klub (CNM) da nastavi kao pridruženi član EUMA-e, odbila je Generalna skupština sa 12 glasova za, 1 glas protiv i 10 suzdržanih. Prema Statutu, odluke o članstvu moraju se donijeti većinom od dvije trećine prisutnih punopravnih članova. Stoga obje organizacije ostaju pridruženi članovi.

Raul Cazan je predstavio mogućnosti koje nude nevladina udruženja sa sjedištem u Briselu, posebno u Evropskom birou za okruženje (EEB).

Ingrid Hayek je prikazala status baze podataka o planinarskim domovima koja je uključena na web sajt EUMA-e i objasnila kako se mogu izvršiti unosi. To će ujedno biti i alat za rezultate projekta ERASMUS +. Sve federacije članice pozvane su da daju svoj doprinos sa svojim podacima o domovima.

Jan Bloudek je predstavio finansijsku situaciju i objasnio prijedlog predsjedništva u vezi s odobrenjem za članarinu 2021. Predlog je izdati jednokratnu kreditnu knjižicu članarine za 2021. godinu u iznosu od 400 EUR. To se temelji na premisi prethodne prijave. Ovim činom EUMA želi pokazati svoju solidarnost sa članicama u ovim izazovnim vremenima.

Prijedlog predsjedništva u vezi s odobrenjem za članarinu 2021. Jednoglasno je usvojen.

Jan Bloudek predstavio budžet za 2021. godinu. Bužet je usvojen sa 22 glasa za i 1 uzdržanim.

Češka planinarska asocijacija (CHS) ponudila je da bude domaćin GA 2021 u Pragu u maju 2021. jer bi se rezervacije već obavljene za datum 2020. mogle prenijeti na 2021. godinu. Predlog je usvojen sa 22 glasa za i 1 uzdržanim.

Planinarski savez Sjeverne Makedonije (MFNM) ponudio je da bude domaćin GA 2022 u maju 2022. godine. Predlog je usvojen sa 22 glasa za i 1 uzdržanim.

10. EDUKACIJA

- **Školovanje licenciranih planinskih vodiča u Crnoj Gori**

Planinarski savez Crne Gore dobio je licencu za rad "Organizatora obrazovanje odraslih" za izvođenje Programa osposobljavanja za zanimanje planinski vodič/planinska vodičkinja. Imajući u vidu da je jedan od najvažnijih zadataka Planinarskog saveza Crne Gore, definisan članom 5. Statuta Planinarskog saveza stručno osposobljavanje planinara za potrebe razvoja planinarstva u Crnoj Gori, a isto tako polazeći od činjenice da razvoj turizma,

posebno planinskog, ima najviši prioritet među privrednim granama Crne Gore, potpuno je logično i prirodno da se PSCG licencira za školovanje planinskih vodiča. Crnogorske planine imaju veliki turistički potencijala koji treba oslobađati u narednom periodu. Za bezbjedan boravak planinara i drugih posetilaca u planinama neophodno je imati obrazovane i kavalitetne planinske vodiče koji posjeduju adekvatna znanja i vještine. Zakonom o planinskim stazama definisana je obaveznost posjedovanja licence za obučene planinske vodiče.

Uvažavajući sve učestalije zahtjeve turističkih poslenika, Planinarski savez Crne Gore je prepoznao da nedovoljan broj obučenih planinskih vodiča, koji posjeduju odgovarajuće licence, kao značajnu barijeru za dalji razvoj planinarstva i planinskog turizma. Iz navedenih razloga, a cilju podrške razvoju turizma i planinarenja u Crnoj Gori, PSCG je još 2017. godine, donio Odluku da se uključi u proces školovanja planinskih vodiča. Licenca za rad je izdata u avgustu 2020. godine, od strane Ministarstva prosvjete na osnovu Zahtjeva, priloženog elaborate i druge propisane dokumentacije, te na osnovu detaljne provjere ispunjenosti prostornih, tehničkih i kadrovskih uslova, od strane posebne komisije.

Program obrazovanja za osposobljavanje za zanimanje planinski vodič/vodičkinja, u skladu za zakonom, usvojen je od strane Nacionalnog savjeta, a način polaganja stručnog ispita, sadržaj izgled i način izdavanja licence utvrđen je drugim propisima. Usvojenim Programom obrazovanja za osposobljavanje za zanimanje planinski vodič/vodičkinja definisani su uslovi za realizaciju predmetnih oblasti, a Ispitnim katalogom su navedeni standardi, ishodi učenja i standardi znanja polaznika/ca.

Planinarski savez i klubovi koji ga čine, raspolažu stručnim kadrovima koji kompetentno mogu realizovati Program obrazovanja za ovo važno zanimanje. U realizaciji aktivnosti obuke Planinarski savez će uključiti i planinske vodiče koji posjeduju odgovarajuće sertifikate (za sada ih ima oko 30), kao i ostale stručne kadrove koji zadovoljavaju uslove za školovanje planinskih vodiča. Tokom 2021. godine biće organizovana obuka i polaganje ispita za zainteresovane kandidate.

- **Crna Gora dobila prve licencirane vodiče za kanjoning**

Polaganjem završnog ispita, 14. i 15. oktobra 2020.godine u kanjonu Praskvica kod Budve, okončan je Program obuke za vodiče kanjoninga koju su organizovali Planinarski savez Crne Gore i Komisija za kanjoning, uz podršku Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, a u saradnji sa Kanjoning savezom Slovenije. Završni ispit, pred komisijom koju su činili iskusni instruktori CIC-a i Kanjoning saveza Slovenije polažila su tri kandidata, dok će ostala trojica imati priliku za popravni narednog proljeća. Prethodno su svih šest kandidata prošli dva modula obuke. Prvi modul je realizovan u jesen 2017. godine u crnogorskim kanjonima, dok je drugi modul održan u jesen 2018.godine u kanjonima Slovenije, Italije i Švajcarske.

U cilju promocije adrenalinskog sporta kanjninga i stvaranja uslova za bezbjedno bavljenje što većeg broja ljudi ovim sportom, te u cilju proširenja i unapređenja turističke ponude,

Planinarski savez Crne Gore je odlučio da organizuje program obuke za kanjoning vodiče. Kanjoning kao sportska aktivnost u Crnoj Gori postoji već duži niz godina, ali je kao turistička atrakcija posebno postao popularan u poslednjih 10 godina. U pitanju je zahtjevna aktivnost koja pored fizičke spremnosti traži i tehničko iskustvo i opremu, a opasnosti koje postoje su brojne. S obzirom na činjenicu da u Crnoj Gori nije bilo licenciranih vodiča za kanjone, a postoji sve veće interesovanje stranih turista, smatrali smo da je, zbog sigurnosti, kao i dobrog imidža zemlje kao turističke destinacije bilo neophodno odraditi obuku za minimum 5 do 10 vodiča. Na javni poziv koji je raspisan 2017. godine javilo se 7 kandidata. Program obuke je izvođen u skladu sa Pravilnikom PSCG koji zadovoljava stroge standarde vodeće međunarodne organizacije za ovu

oblast CIC iz Njemačke. Ugovor za sprovođenje programa obuke je potpisan sa Kanjoning savezom Slovenije, dok je 50 posto troškova obuke finansirala Nacionalna turistička organizacija.

Prvi licencirani kanjoning vodiči u našoj zemlji su Danilo Brajović, Janko Gardović i Strahinja Vojinović, njima će se od narednog proljeća (nakon polaganja popravnog ispita pridružiće im se Miško Kosić, Bojan Bošković i Miroslav Karadžić). Oni su tokom programa obuke stekli osnovna znanja iz područja pedagogije, psihologije, menadžmenta u sportu, sportske medicine, metodike treninga, kao i sva osnovna znanja iz oblasti kanjoninga koja su potrebna za efikasno i bezbjedno vođenje grupa kroz kanjone. Dakle, kanjoning vodiči su u potpunosti obučeni da bezbjedno provedu turiste kroz kanjon, što podrazumjeva, teorijski i praktični rad, spašavanje iz kriznih situacija i pružanje prve pomoći.

11. MEDIJSKA PROMOCIJA

Pandemija COVID-19 doprinijela je i otežanim promo aktivnostima PSCG. Savez ima svoju internet stranicu: www.pscg.me koja se ažurira sa novim informacijama. Planinarski savez je jedan od rijetkih nacionalnih saveza u našoj zemlji koji se može pohvaliti vlastitim štampanim medijem „Planinarske novine“, koji izlazi dva puta godišnje. Tokom 2020. izašli su brojevi 10 i 11. U narednom periodu treba uložiti dodatne napore da se bolje iskoristi promotivni potencijal ovog medija.

- **Međunarodni dan planina 11. decembar**

Apel EUMA-e (Evropske planinarske asocijacije)

Volimo i poštujemo planine, posebno u vremenu pandemije Covid 19 i klimatskih promjena!

Zimsko planinarenje i turno skijanje su trenutno posebno popularni zbog malog rizika od zaraze Covid 19 u planinama. Sa druge strane, ni same planine ne strahuju od veće ili manje opasnosti od zaraze. One ostaju iste kao što su uvijek i bile! Opet ni mi, planinari i alpinisti, iako možda nijesmo zaraženi, ne znači da smo u planini sigurni i zaštićeni od drugih mogućih nesreća, naročito povređivanja, padova ili pak od usova i lavina. Čak šta više, sa povećanjem broja neiskusnih planinara u planinama, svi ti rizici se mogu povećati.

Stoga vas pozivamo da u planini budete izuzetno oprezni, kako u konačnom nebi izložili dodatnim većim opasnostima naročito one ljude koji bi možda trebali da vas spašavaju. Zbog svega toga i spasioci iz Gorske službe spašavanja moraju biti spremni da se nose sa većim rizicima tokom svojih akcija spašavanja kada u planinama dođe do ljudskih nesreća i povređivanja. Dodatno, tokom tih akcija spašavanja oni moraju nositi i zaštitne maske jer su i sami izloženi povećanom riziku od infekcije zbog neizbježne fizičke blizine sa povrijeđenim ili unesrećenim licima. Pored toga, svi treba da se nadamo i da nam bolnice neće biti

prepunjene inficiranim ili oboljelim, kako bi mogle da prime sve kojima je potrebna medicinska pomoć.

Mi, kao Evropska planinarska asocijacija, nismo jedini koji strahuju da će u vrijeme pandemije Covid 19 naše popularne planine i planinska područja biti preplavljena izgleda ne samo planinarima, alpinistima, ljubiteljima prirode i radoznalim turistima. Zbog toga svima preporučujemo odlaske na manje popularna, manje posjećena i manje rizična odredišta.

Prisjetimo se da svaki naš odlazak u planinu ne mora obavezno biti kao neko takmičenje u postizanju što veće brzine, visine ili čak neki vid takmičenja sa samim sobom.

Naučimo da uživajmo u ljepoti tišine svih pa i manje (vizuelno) spektakularnih predjela.

Ne uznemiravajmo i dopustimo predah, kako šumama tako divljim životinjama od našeg uznemiravanja i prisustva u divljini, uopšte.

Pokušajmo da otkrijemo nove stvari u našem neposrednom okruženju koje će smanjiti emisiju CO2 i sačuvati naše živce!

Koristimo na bezbjedan način javni prijevoz do odredišta za najbliže polaske u planine – korišćenje voza ili autobusa manje će nas koštati, a izbjeći ćemo i probleme sa parkiranjem.

Tokom vožnje, sa drugim licima, obavezno koristimo zaštitnu masku koja cijelo vrijeme treba da pokriva usta i nos. Kada tokom vožnje slušamo muziku, držimo jezik za zubima, ne pjevajmo i ne pričajmo puno, jer i kad i koliko god pametno pričamo možemo i mi biti ti koji će dovesti do širenja virusa i inficiranja drugih.

Na kraju, pokušajmo da sve svoje brige ostavimo za sobom dok smo još, stvarno ili virtuelno, u podnožju planina i prepustimo naše misli da slobodno „lete“ i uživaju u ljepotama i čarima planina! To nas održava zdravima.

EUMA je krovna organizacija evropskih planinarskih i alpinističkih udruženja i nacionalnih asocijacija iz 25 zemalja koja predstavlja gotovo 3 miliona članova.

EUMA ima za cilj da uključi planinarenje u prioritete Europske unije kao važan faktor za bolji kvalitet života, te da se potvrdi kao pouzdan partner u dijalogu sa institucijama EU.

EUMA se zalaže za slobodan i odgovoran pristup planinama, zalaže se za zaštitu životne sredine planinskih područja i izgradnju zajedničkog evropskog duha po kome planinarenje prevazilazi (administrativne) granice i poznate ljudske predrasude.

- **Saopštenje povodom Svjetskog dana čistih planina i Svjetskog dana turizma 26. septembra 2020.**

Turizam i planinarstvo su globalni megatrendovi, ali i međusobno zavisne i kompatibilne djelatnosti. Suočeni sa razornim poslasticama pandemije COVID-19, koja osim zdravstvenih prijetnji ozbiljno ugrožava cjelokupan privredni i društveni sistem, ovih dana dočekujemo dva važna datuma, 26.septembar Svjetski dan čistih planina i 27. septembar.

Svjetski dan turizma koji se ove godine obilježava pod sloganom "Turizam i ruralni razvoj".Svjetski dan čistih planina je proglašen od strane Ujedinjenih nacija, sa ciljem da nas podsjeti na značaj planina i skrene pažnju javnosti na probleme ovih ruralnih područja i njihovu sve veću devastaciju izazvanu ljudskim aktivnostima, dok je glavni cilj Svjetskog dana turizma širenje globalne svijesti o važnosti turizma i njegovih kulturnih, društvenih, političkih i ekonomskih vrijednosti.

Koronavirus kriza praktično je paralisala međunarodni turizam, i time izazvala ogromne ekonomske gubitke, ali je isto tako pokazala i izuzetan značaj domaćeg turizma naročito u planinskim područjima.

Ovih dana broj zaraženih Covidom 19, u Crnoj Gori i gotovo cijelom svijetu, dramatično raste, uvode se nove mjere koje ograničavaju kretanje i privredne aktivnosti, što najteže pogađa turizam od svih privrednih grana. Dok nesporno i zatečeno čovječanstvo stoji pod bremenom navedenih problema, ograničena interakcija ljudi sa prirodom, tokom koronavirus krize, bila je iscjeljujuća za prirodu omogućivši joj svojevrsni "predah". Brojni izvještaji govore o poboljšanju kvaliteta vazduha i voda širom svijeta, a značajno se popravlja i stanje biljnog i životinjskog svijeta. Zaključavanje privrednih aktivnosti na samo nekoliko mjeseci stvorilo je čudesne promjene u prirodi.

Svaka je kriza prolaznog karaktera pa tako i ova, spasonosna vakcina će doći prije ili kasnije, a nama preostaje da za to vrijeme razmišljamo, kojim putem ćemo krenuti nakon toga, koji su nam prioritetni ciljevi, šta ćemo činiti da te ciljeve dostignemo, te kako ćemo preduprijediti buduće krize. Sasvim je sigurno da moramo promijeniti obrasce razmišljanja i svi zajedno djelovati i ponašati se odgovornije prema sebi i prema prirodi. Ova nevolja će

nas naučiti da bolje upoznamo sebe, ali isto tako da shvatimo važnost prirode i resursa koje nam pruža, te da tragamo za novim obrascima ekonomskog razvoja.

Crnogorske planine su najvredniji resursi sa kojima raspolažemo i od njih zavisi budućnost naše zemlje. One skrivaju spektakularne pejzaže, impresivne vrhove, plahovite rijeke sa veličanstvenim kanjonima i vodopadima, prekrasna jezera, prostrane planinske livade i velika šumska područja. Naše planine su čuvari biološke raznovrsnosti, obezbjeđuju nam čist vazduh, vodu za piće i najljepše prostore za turizam, sport i rekreaciju. Ruralni turizam ima moć da pokrene privredni razvoj i stvori nova radna mjesta u ovim područjima. Pred nama je izazov da kroz održiv koncept ruralnog turizma ove resurse valorizujemo na pravi način, ali i da preduprijedimo negativne uticaje globalizacije, urbanizacije i masovnog turizma. Samo takav turizam će imati za rezultat pozitivnu interakciju između turističke privrede, lokalne zajednice i samih turista. Takav turizam može (avan)turistima iz cijelog svijeta pružiti nezaboravne doživljaje u očaravajućem ambijentu naših planina, a lokalnom stanovništvu zaposlenje i bolji život.

Nezamjenjiv je i neprocjenjiv doprinos planinara promociji i valorizaciji turističkih potencijala crnogorskih planina, a samim tim i razvoju turizma u ruralnim područjima. Planinarstvo kao organizovana sportska djelatnost i sastavni dio fizičke kulture, ima višestruku ulogu u razvoju turizma na crnogorskim planinama, bilo da se radi o specifičnim oblicima turizma, ili o dopuni klasične turističke ponude. Planinarski savez Crne Gore zajedno sa planinarskim klubovima, uz podršku Ministarstva održivog razvoja i turizma, stara se o izgradnji i održavanju planinarske infrastrukture koju čini sistem planinskih staza, različite vrste vježbališta, planinarski domovi i sl. Planinska infrastruktura je ujedno i turistička. Iz planinarskih klubova dolaze planinski vodiči, spasioci, markacionisti i drugi kadrovi bez kojih nije moguće razvijati kvalitetnu ponudu planinskog turizma.

Planinarski savez Crne Gore ovim putem čestita svim planinarima, ljubiteljima prirode, turistima i građanima Crne Gore Svjetski dan čistih planina i Svjetski dan turizma, uz želju da ih naredne godine obilježimo u dobrom zdravlju i mnogo povoljnijim epidemiološkim i ekonomskim uslovima.

- **Nagradni konkurs za kratku priču**

Planinarski savez Crne Gore i Planinarske novine raspisali su 19. aprila 2020. godine raspisali su Nagradni konkurs za kratku priču na temu: Pogled sa planinskih visova. Svoje priče na ovaj konkurs mogli su slati svi zainteresovani domaći i strani autori. Na konkursu je učestvovala ukupno 21 priča, koje su pod šifrom, upućene žiriju na razmatranje.

Žiri u sastavu: književnik Janko Vujisić – predsjednik, dr. sci Mirko Jakovljević – profesor, književnik i novinar urednik i Radomir Perišić – publicista, novinar urednik, je

odlučio sledeće:

I nagrada (150€): pripala je rukopisu pod šifrom „Bukumiri 1984“, autora Nemanje Popovića, iz Crne Gore

II nagrada (100€): pripala je rukopisu pod šifrom „Zborišta“, autorke Jelene Gošović Perović, iz Crne Gore

III nagrada (50€): pripala je rukopisu „Planina pogleda“, autorke Biljane Kojić, iz Crne Gore

Žiri je pohvalio rukopise pod šifrom: „Priča iz Potarja“ autorke Sonje Živaljević, „Planinska“ autorke Vere Đerković i „Gorštak“ autorke Mirsade Šabotić i predložio Redakciji „Planinarskih novina“ da ih objavi.

Po mišljenju žirija, većina priča ispunjava književno-teorijske kriterijume za žanr kratke priče. Nagrađene i pohvaljene priče odlikuje literalni stil, višeslojnost percepcije i ljubav prema ljepoti planina i izazovima planinarenja. Žiri je mišljenja da bi objavljivanje prispjelih rukopisa u zbirci kratkih priča pod naslovom „Planina u oku i srcu“, bila značajan doprinos umjetničkoj valorizaciji ljepota crnogorskih planina

12. MATERIJALNO FINANSIJSKO POSLOVANJE

Planinarski savez se u 2020. godini, finansirao sredstvima dobijenim iz Budžeta Crne Gore preko javnog Konkursa za sufinansiranje programa sportskih subjekata u 2020. godini. Ministarstvo sporta i mladih je opredijelilo je PSCG-u sredstva u iznosu od 22.000,00 €. Na osnovu ove odluke, dana 05.02.2020. godine, potpisan je Ugovor sa Ministarstvom sporta i mladih o korišćenju sredstava iz budžeta Crne Gore. Aneksom ugovora od 24.06.2020. godine prvobitno odobreni iznos sredstava je umanjen za 3%. Sredstva su strogo namjenski korišćena u skladu sa Programom sa kojim smo aplicirali na navedeni konkurs. Osim navedenih sredstava Savez je ostvarivao prihode od članarine i prodaje planinarskih markica i knjižica, te od prodaje časopisa. Takođe, značajan izvor prihoda koji doprinosi održivosti rada Saveza i planinarskih klubova predstavljaju sredstva za uređenje i održavanje planinskih staza Nacionalne mreže koja Savezu opredjeljuje Ministarstvo turizma i održivog razvoja. Međutim ova sredstva su izostala u 2020.godini, jer nije bilo volje od strane Ministarstva da se zaključi ugovor. Dio sredstava po Ugovoru potpisanom 18.04.2019. godine, uplaćen je u septembru 2020. godine.

13. RAD STRUČNIH KOMISIJA PSCG

13.1. Komisija za markacije planinarske staze pjesačke puteve i registar i Komisija za implementaciju ugovora

Održavanje staza i infrastrukture na stazama NM

Na tekuće održavanje planinskih staza Nacionalne mreže neposredno je uticao produžetak postupka izbora domaćina za 2019/2020. godinu i razni faktori organizacijske prirode. Dio izabranih planinarskih klubova domaćina se nije prijavio za reizbor za sezonu 2019/2020. Postojali su problemi oko preregistracije klubova shodno Zakonu o sportu (pravna lica), a najviše su uticale niske cijene za poslove održavanja, kao i nezadovoljavajući i minimalni kapaciteti klubova (obučenost markiranata, opremljenost i birotehnička podrška). Sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma je do sredine jula 2020, ugovoreno održavanje 75 planinarskih staza NM cca 1280 km, čime je pokriven prostor Crne Gore sa prioritetom na održavanju odabranih staza NM PPT "Orjen-Lovćen Rumija", CT-1 "Planinama Crne Gore" i Via Dinarica sa pristupnim stazama ovim transverzalama i staze u okviru Nacionalnih parkova (sem Skadarskog jezera).

Prema izvještajima domaćina do 20. novembra 2020, kontaktima i uvidom članova komisije za implementaciju ugovora, radovi tekućeg održavanja su na svim ugovorenim stazama realizovani otežano i obezbijedena je prohodnost staza do zatvaranja istih u zimskom periodu, iako nije potpisan ugovor za sezonu 2020/2021.

Dio planiranih aktivnosti održavanja (remarkacije, čišćenja i sitne popravke) planirane su od marta do kraja maja i juna 2020. nisu potpuno i kvalitetno realizovani zbog mjera NKT. Zbog neizmirene ugovorene II tranše od strane MORT i drugi sadržaji su kasnili te je PSCG angažovanjem sopstvenih sredstava realizovao ugovorene obaveze prema domaćinima i drugim izvođačima. Isplata MORT je uz više urgencija dostavljanja radne dokumentacije za period 2019/2020 (dio obaveza) do jula, realizovana krajem septembra 2020. Izbori i nova organizacija nadležnog ministarstva su takođe negativno uticali na aktivnosti.

Komisija je pravovremeno MORT dostavila Plan radova i troškova za sezonu 2020/2021 koji je više puta korigovan i do kraja decembra 2020. nije odobren (kao objašnjenje na radnom sastanku juna 2020, naveden je nedostatak sredstava u Budžetu MORT i organizacijske promjene). Na rad komisije značajno uticale pandemija koja je paralisala rad klubova domaćina na terenu, preregistracije, uopšte problem sufinansiranja, pa za period 2020/2021 nije ni realizovan postupak izbora domaćina za održavanje staza, niti ugovaranje radova, čime je dovedena u pitanje održivost klubova.

Obuka, provjere i izdavanje sertifikata za stručne poslove održavanja (markiranti) i licenciranje nijesu realizovani tokom 2020. kao i dio poslova ažuriranja Registra zbog pandemije.

Tekuće održavanje infrastrukture (sinurnosna oprema i skloništa Štulac, Krš Bogićevica) je bilo minimalno u 2020. godini, angažovanjem sredstvima domaćina i GSS.

Zamjena i postavljanje oštećene i uništene signalizacije

Snimljeno je stanje za izradu i postavljanje signalizacije do kraja jula 2020. godine na osnovu Plana 2019/2020 i odobrenih sredstava iz II tranše, ali posao nije u potpunosti realizovan. Izvršen je izbor izvođača radova na izradi signalizacije za zamjenu oštećene i uništene signalizacije i sklopljen je ugovor. Realizacija izrade je u toku (aneks ugovora sa

produženim rokom do kraja decembra 2020) zbog uplate II tranše koja je stopirana. Izvođaču su isplaćena sredstva iz II tranše za urađenu signalizaciju za zamjenu na PPT i CT-1. Postavljanje treba planirati 2021. u sklopu tekućeg održavanja i odobrenja Plana.

Uređenje novih planinarskih staza

Iako je izvršen izbor domaćina, nije ugovoreno uređenje i održavanje (koje je planirano do jula 2020. godine) zbog mjera NKT. Izabrani domaćini su angažovanjem svojih kapaciteta i sredstava izvršili snimanja i čišćenje i djelimičnu markaciju koju će nastaviti sklapanjem ugovora za 2021. godinu. Korekcijom Plana za 2021. godinu nije planirano uređenje novih staza NM.

Postavljanje sigurnosne opreme

Odabranom izvođaču Montagna Travel Montenegro d.o.o Nikšić, su izmirene sve ugovorene obaveze za osiguranje opasne dionice vrlo frekventne staze Prevoj Sedlo – Uvita greda – Zeleni vir – Bobotov Kuk. Izvođač je sigurnosnu saju postavio i stazu otvorio u sklopu Via Ferata shodno ugovoru od 15. maja 2020. Izvođač se obavezao da će vršiti besplatno održavanje u naredne tri godine (2021, 2022 i 2023).

Izdavačka djelatnost

U potpunosti je realizovano izdanje Priručnika sa upustvima za uređenje i održavanje planinskih (planinarskih) staza, A-5 format, 100 stranica puna boja, kunstduk 130 gramski, broširano, prvo izdanje u tiražu 140 primjeraka, CIP, COBISS i bar kod. Priručnik je distribuiran domaćinima-klubovima koji su sklopili ugovore za održavanje planinarskih staza. Dio tiraža je ustupljen LTO, NP i MORT kao edukativni i promotivni materijal.

U toku je priprema, prevod i štampanje vodiča PPT Orjen – Lovćen – Rumija na njemačkom jeziku. Ugovorena je štampa u tiražu od 400 primjeraka. Troškove realizujemo sa NTO (troškovi prevoda i lekture) uz povećane troškove štampanja iz sredstava PSCG.

Registar planinskih (planinarskih) staza

Sredstva po ovom zadatku utrošena su za nabavku potrošnih sredstava za snimanje, pripremu i formiranje baze podataka za knjige registra (elektronska i pisana verzija). Ista su bila nedovoljna i skromna za održivost rada PSCG i komisije oko ugovaranja poslova stručnog saradnika za rad na Registru. Sredstva i oprema za obradu podataka, štampu, objavljivanje i distribuciju ažuriranih podataka iz Registra za potrebe korisnika u skladu sa Zakonom o planinskim stazama (lap top, skener, štampač u boji, GPS prijemnik, softver za vođenje i ažuriranje Registara). Rezultati su skromni, zasnovani na volonterizmu i zbog nedovoljne obučenosti domaćina oko ažuriranja a posebno opremljenosti klubova domaćina, evidentni su problemi uvezanosti Registra sa korisnicima.

Izrada Analize o planinskom turističkom saobraćaju sa susjednim državama;

Analiza je realizovana u potpunosti prema planu i odobrenim sredstvima. Na osnovu analize formirana je komisija u okviru MORT gdje je određen član iz UO PSCG.

Vanredne intervencije na stazama i signalizaciji;

Vanrednih intervencija na stazama i signalizaciji nije bilo. Odobrena sredstava su nakon uplate II tranše iskorišćene za nabavku neophodnog alata, pribora i farbe za vanredne intervencije na stazama i signalizaciji.

13.2. Komisija za planinarsku orijentaciju

Komisija za planinarsku orijentaciju, na čijem je čelu Dragutin Vujović, je 28. juna 2020. godine realizovala takmičenje u planinarskoj orijentaciji „Montenegro kup 2020“, koje je održano u okviru Planinskog festivala na Orjenu. U grupi seniora, prvo mjesto osvojila je ekipa „Momčine“ u sastavu: Nemanja Vukajlović, Mitar Andrijašević, Krsto Drobnjak, dok je u grupi juniora prvo mjesto osvojila ekipa „Poletarci“ u sastavu Vasilije Vujović, Boris Bukilić, Miloš Vujović.

13.3. Komisija za vodičku službu

Komisija za planinarske vodiče u 2020 godini nije imala značajnih aktivnosti. Sama situacija sa Covidom 19 omela nas je u realizaciji planirane aktivnosti na polju školovanja planinarskih vodiča a samim tim i na unapređivanju ove službe.

Kao jedan i od razlog slabe realizacije planiranih aktivnosti je i neusaglašenost Pravilnika o školovanju i sticanju zvanja Planinarski vodič, kao i nekoliko drugih Pravilnika koji se tiču ove problematike sa Zakonskom regulativom Planinarskog saveza Crne Gore.

ZAKLJUČAK

Planinarski savez Crne Gore je u 2020. godini, zajedno sa planinarskim klubovima, uprkos pandemiji COVID-19 i svim njenim negativnim posledicama, uložio napore i prilagodio djelovanje aktuelnoj situaciji. Uspjeli smo da odžimo najvažnije tradicionalne i druge manifestacije na nivou saveza i klubova. Objektivno u aktuelnoj situaciji nije bilo moguće ostvariti značajnije rezultate na polju razvoja i unapređenja planinarstva. Na kraju 2020. godine naša planinarska porodica broji 26 planinarskih klubova sa oko 600 registrovanih planinara. Zabrinjava činjenica da jedan broj klubova već duži niz godina ne participira aktivno u aktivnostima višeg nivoa koje organizuje Savez i drugi klubovi (Festivali, tradicionalne manifestacije, takmičenja...). Planinski festival, kao moderna forma razmjene informacija i iskustava, te sticanja novih znanja i vještina u oblasti planinarstva i razvoja planinskog turizma je ovog puta održan na Orjenu, a o njegovoj organizaciji se pobrinuo na najbolji način domaćin PK „SUBRA“. Tokom 2020.godine, zbog pandemije Covid-19, održana su svega dva kola lige u planinskom trčanju i jedno u planinarskoj orijentaciji. Kako je obim aktivnosti bio značajno smanjen, pa samim tim i troškovi, usparana sredstva su

uplaćena u vidu pomoći planinarskim klubovima. Održavanje i uređenje planinske infrastrukture bilo je otežano zbog pandemije i nedostatka sredstava za realizaciju Plana radova za 2020/21. Naime, iako je Savez ispunio sve svoje obaveze i na vrijeme dostavio predlog Plana sa troškovima, isti nije odobren od Ministarstva, ni pored naših urgencija, niti je došlo do potpisivanja ugovora. Poseban doprinos popularizaciji i promociji naših aktivnosti daje naš časopis „Planinarske novine“. Savez je u prethodnoj godini održao saradnju sa državnim organima, lokalnim samoupravama, javnim institucijama i nevladinim udruženjima. Ostvareni rezultati su plod posvećenosti menadžmenta, ali i nesebičnog zalaganja planinarskih klubova, planinarki i planinara na širenju ideje planinarstva kao stila života, u skladu sa prirodom i principima održivog razvoja. Zahvaljujući svemu navedenom, možemo konstatovati da Planinarski savez uspješno ostvaruje svoju sportsku misiju, i u ovim specifičnim okolnostima, i igra sve značajniju ulogu u društvenom životu naše zemlje.

U Podgorici, 27.12.2021. godine

Predsjednik PSCG

Prof. dr Dragan Bulatović